

***INFORME DE SEGUIMENT DE
LA PRIMERA JORNADA
D'ALIANCES DE LA TAULA DEL
TERCER SECTOR (31/05/2024)***

***AFAVORIR LA CREACIÓ DE
COALICIONS AMB EL TERCER
SECTOR PER LA MILLORA SOCIAL,
DEMOCRÀTICA I DEL TERRITORI***

**Generalitat
de Catalunya**

**Diputació
Barcelona**

**Ajuntament
de Barcelona**

INTRODUCCIÓ

Organitzada el 31 de maig del 2024 amb el títol "Afavorir la creació de coalicions amb el tercer sector per la millora social, democràtica i del territori", la 1ª jornada d'aliances de la Taula del Tercer Sector va acollir una setantena de persones, entre les quals una bona representació d'entitats federades de la Taula, administracions públiques, universitats i grups de recerca i del sector mercantil. Pots conèixer les entitats participants [aquí](#).

La jornada va suposar una primera presentació pública de l'estratègia de la Taula per donar suport a les entitats en clau de projecció externa i aliances. Així, buscava posar a prova metodologies de creació de coalicions que facilitin les col·laboracions i la innovació, però també afavorir la reflexió i el sorgiment de projectes concrets.

En l'obertura de l'acte, la presidenta de la Taula Francina Alsina va destacar que "calen més aliances que mai perquè els reptes que afecten la societat i territori cada cop són més complexos i ningú els pot resoldre sol". El paper de la innovació social en la millora estratègica de les entitats, la societat i els territoris va centrar la intervenció del vicepresident de la Taula responsable d'internacionalització Jesús Delgado.

L'acte va comptar amb intervencions de ponents destacats. Tatiana Fernández, cap d'estratègia econòmica de la Generalitat de Catalunya, va presentar l'experiència de les agendes compartides de [RIS3CAT](#) com un marc inspirador per abordar els reptes dels territoris des d'un enfocament multiactor i multinivell; Conxita Font, responsable de fons

europaus del Departament d'Acció Exterior i Unió Europea, va incidir en la relació dels fons europeus amb la innovació oberta i oportunitats de millora estratègica.

Bona part de l'acte la va ocupar una dinàmica pràctica: així, les persones presents van ser distribuïdes en grups on es proposava debatre al voltant de quatre reptes relacionats amb l'economia social i drets humans. Aquests reptes havien estat treballats d'acord amb les prioritats dels grups de treball de la Taula i les àrees de polítiques socials i innovació digital.

Un cop finalitzada aquest dinàmica de treball, les dinamitzadores dels grups van exposar les conclusions i com aquestes poden alimentar col·laboracions futures.

Així, en la seva cloenda, el director Roger Civit va remarcar la voluntat de la Taula del Tercer Sector per seguir facilitant aquesta tipologia d'espais, en pro de la millora estratègica de les entitats de la Taula i de la cultura de les aliances amb la resta d'actors.

AGENDES COMPARTIDES I REPTES DEL FUTUR

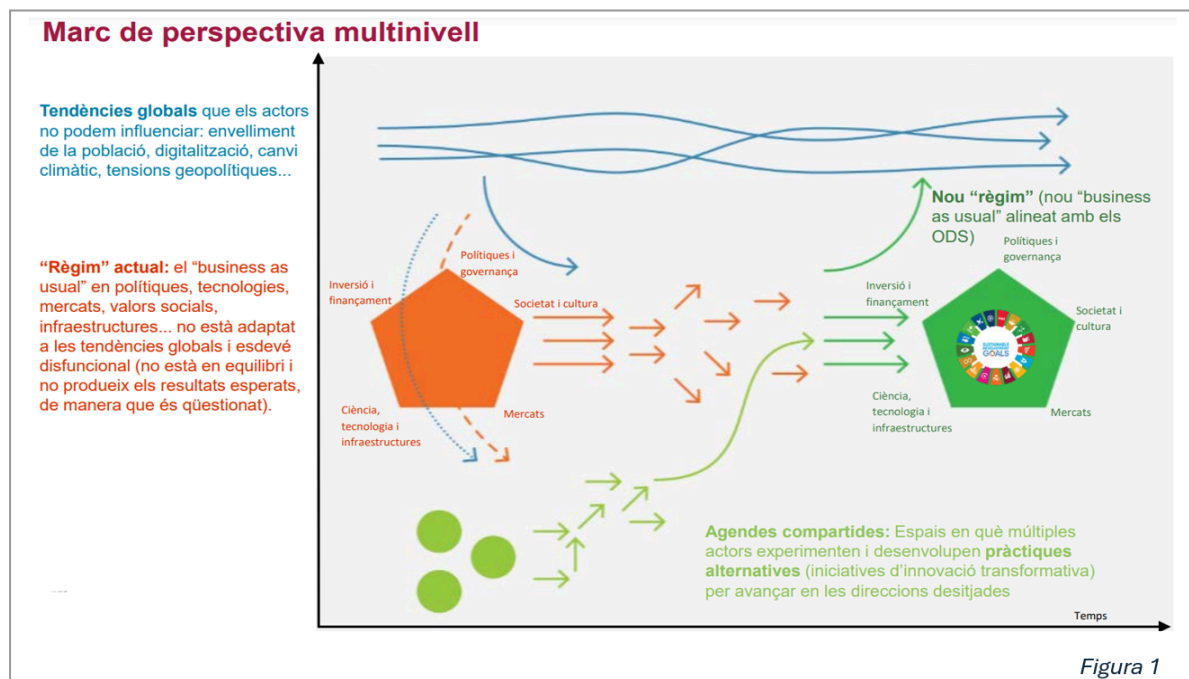
Problemàtiques com la manca d'habitatges, el canvi climàtic o l'auge del discurs d'odi són *reptes complexos, adaptatius i condicionats per elements interconnectats*¹. Per abordar aquesta complexitat, les respostes poden estructurar-se en clau no-convencional per millorar els seus resultats, donades les mancances dels models tradicionals. En aquest escenari, cal superar l'enfocament estàtic i lineal (necessari sobretot davant a l'emergència) per donar pas a un enfocament sistèmic que permeti entre d'altres:

- Comprendre els factors i les dinàmiques que determinen el repte;
- detectar punts de palanca que permeten guiar el repte cap a la direcció desitjada;
- facilitar la construcció de solucions coordinades, promovent dinàmiques i respostes sostenibles, alhora que generant canvis socials a gran escala.

La proposta de les [agendes compartides de la RIS3CAT](#) posa en evidència la crisi d'algunes pràctiques dominants, que no permeten donar una resposta eficaç a reptes

¹ Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda, Generalitat de Catalunya (2019). [Guia per treballar reptes socials complexos amb enfocament sistèmic](#), p.8

socials que són evolutius en la seva natura². Davant d'aquesta crisi de sistema, es promouen plantejaments i pràctiques alternatives (Figura 1³).

En el document [Guia per impulsar agendes compartides en el marc de la RIS3CAT 2030](#) s'identifiquen modalitats per impulsar transformacions del sistema actual:

- Concordar una visió de futur desitjada: identificar aquelles accions i iniciatives que poden fomentar una aquesta visió compartida
- Identificar les pràctiques actuals que obstaculitzen l'avançament cap a la visió desitjada i posar en valor les que, en canvi, estan alineades.
- Analitzar aquelles innovacions ja existents en el sistema que poden facilitar la transició cap a la visió compartida.

En el mateix document s'insisteix en el disseny d'un marc on, tenint en compte la definició del repte i la visió compartida desitjada, es destaca la dialèctica entre: els sistemes o les pràctiques dominants que no són sostenibles (en termes econòmics, socials o ambientals), però que concentren les inversions, els llocs de treball i els esforços de la recerca i la innovació; i els sistemes emergents, conformats per pràctiques

² Generalitat de Catalunya (2022). [Guia per impulsar agendes compartides en el marc de la RIS3CAT 2030](#), p.6

³ Presentació Ris3cat en el marc de la jornada d'aliances de la Taula del Tercer Sector del 31 de maig 2024

alternatives que permeten avançar cap a un model de desenvolupament sostenible (Figura 2).

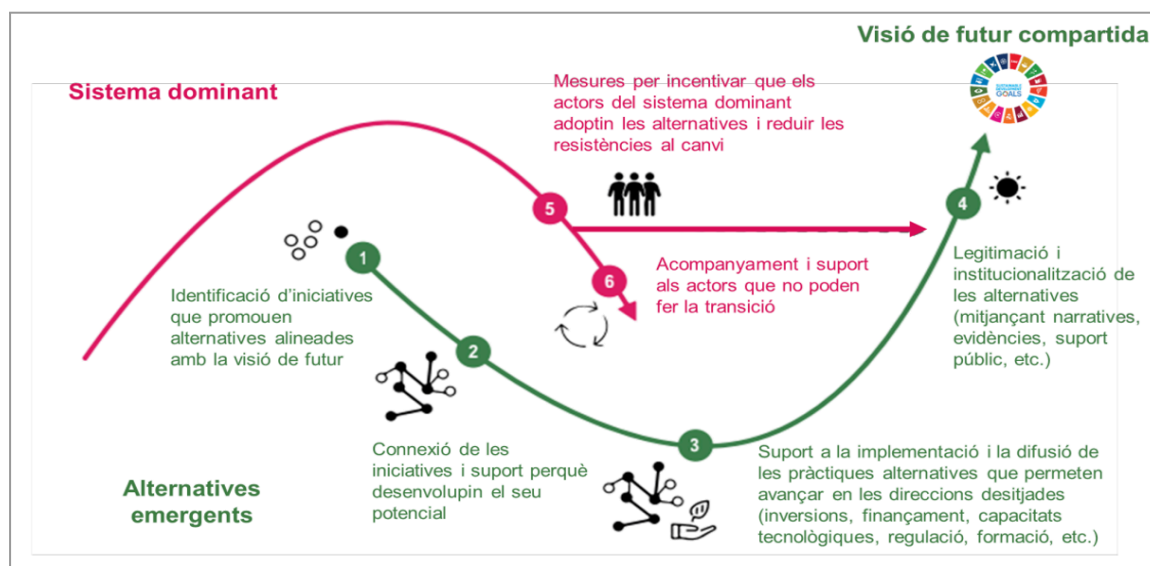

Figura 2

UN EXEMPLE PRÀCTIC: EL TERCER SECTOR PROPOSA REPTES

En aquest context de voluntat transformadora, d'intent de focalitzar la col·laboració i la implicació de diferents actors d'una manera estructurada, la primera jornada d'aliances de la Taula va posar a prova aquests plantejaments de forma pràctica, amb l'objectiu d'abordar reptes socials complexos des d'una perspectiva de tercer sector.

El camí cap un canvi d'enfocament més sistèmic, sostenible i eficaç, serà possible gràcies a la implicació de diferents actors. En aquest escenari, el tercer sector pot ser referent d'expertesa, coneixement del territori i de les persones. Per tal de propiciar aquest canvi estructural, la Taula està definint una proposta metodològica per dotar les seves federacions i totes les entitats amb eines, espais i oportunitats.

Part d'aquesta proposta metodològica es va posar a prova durant la part central de la jornada, quan les persones participants van poder debatre durant una hora i mitja al voltant de quatre reptes. Cal recordar que aquests reptes volien ser exemplificatius, en cap cas volien ser definitius, però, certament, van permetre organitzar el debat i facilitar una participació tant transversal com específica.

Els quatre grups es van crear considerant l'expertesa de cada participant, per bé que no sempre es va poder respectar totalment aquesta condició, donada la gran varietat dels perfils. Alhora, es va voler preservar l'heterogeneïtat de la representació com a punt enriquidor de la dinàmica entre entitats, administració pública, universitats i empreses. Les mateixes coordinadores tècniques de la Taula van ser les dinamitzadores dels grups i cada una representava la seva àrea d'expertesa.

Els grups foren els següents:

- **Grup 1:** Monitoratge i sistematització de dades sobre odi i discriminació: ús de les noves tecnologies i metodologies per la presa de decisió en les polítiques
- **Grup 2:** Concretar una política de bon tracte cap a la infància i l'adolescència
- **Grup 3:** Disseny de models d'habitatges inclusius, sostenibles, saludables
- **Grup 4:** Innovació en l'atenció a la dependència: enfortiment del sector de les cures i millora de les habilitats digitals de les persones cuidadores

INTRODUCCIÓ A LA METODOLOGIA DE CREACIÓ D'ALIANCES

Pel que fa la metodologia de creació d'aliances aplicada a les quatre taules, la jornada va servir com a camp d'experimentació i els reptes com a eina de treball de grup. Així, es

va posar en valor el procés de debat i consens generat a través de la mateixa dinàmica. Finalment, l'acte va generar també un espai d'intercanvi i de networking entre diferents actors, reforçant relacions ja consolidades o bé, teixint-ne de noves. Per poder distingir les representants, les aportacions s'identifiquen a través de diferents colors:

- **verd** per les entitats socials
- **taronja** per les administracions públiques
- **rosa** per les universitat i centres de recerca
- **blau** per les empreses

Al mateix temps, la dinàmica es va dividir en cinc fases

1. Consensuar els **problemes principals del repte**.
2. Clarificar el **mapa de necessitats**: per a cada problema, les participants expressen quines son les necessitats que cal tenir en compte per resoldre els problemes i, posteriorment, identifiquen la més rellevant. En general, el criteri de prioritització que es va establir va ser el de major impacte amb el mínim esforç.
3. Identificar aquelles entitats, universitats, administracions o empreses que **són rellevants per respondre el repte i no estaven presents a la taula**.
4. Determinar quins son els **beneficis** com a entitat si es constitueix part activa en la resolució del problema i, posteriorment, s'agrupen els beneficis compartits.
5. Definir les **tasques necessàries** per respondre a les necessitats prioritzades i cada entitat es compromet en participar en una o més accions concretes.

Les conclusions que s'han recollit i que compartim per cada grup son només les **primeres consideracions**. Tenen l'objectiu de donar pas a reflexions més extenses i a convidar a la definicions d'accions concretes per part de totes les parts implicades.

Grup 1 - Monitoratge i sistematització de dades sobre odi i discriminació: ús de les noves tecnologies i metodologies per la presa de decisió en les polítiques

En aquest grup de treball, les primeres conclusions apunten a la necessitat de disposar de dades fiables i de qualitat per entendre millor els condicionants darrere del creixement del discurs d'odi. Això hauria de permetre actuar de forma menys reactiva i amb una major perspectiva estratègica. El grup també apunta la necessitat de més finançament per invertir en accions de més escala, amb major impacte i més innovadores.

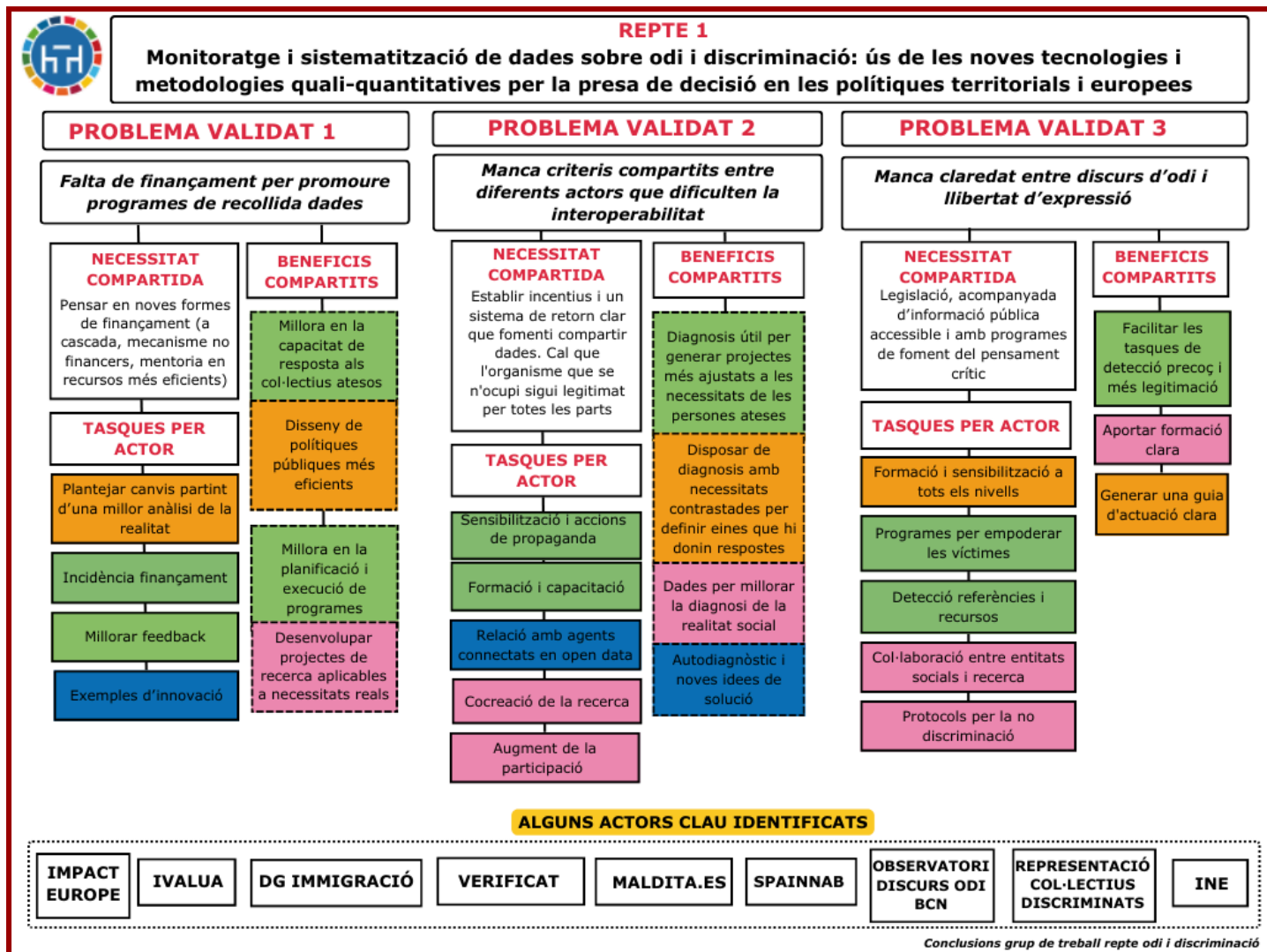
Tal i com es pot apreciar en l'esquema posterior, destaquen alguns dels beneficis identificats en relació a la creació de criteris compartits entre diferents actors. Així, la possibilitat de millorar el diagnòstic relatiu a cada àmbit de la quàdruple hèlix, resulta un comú denominador entre els actors i base per un projecte potencial.

Les entitats poden jugar un paper important en l'apoderament i suport a les víctimes d'odi; tasca que a la vegada pot ajudar a millorar el diagnòstic de la problemàtica.

Es pot apreciar un cert equilibri en la distribució de tasques que tant administracions, sector social, universitat i empreses han d'emprendre per donar resposta a les necessitats derivades dels tres problemes. Les tasques de comunicació i sensibilització són especialment rellevants, incidint propostes de treball vinculades a programes de formació, protocols d'actuació o projectes específics d'apoderament.

Síntesi dels resultats de la primera coalició

Grup 2 - Concretar una política de bon tracte cap a la infància i l'adolescència en el marc de la LOPIVI

De forma transversal en el conjunt de l'anàlisi del repte, destaca en primer lloc la importància de comptar amb els infants i els adolescents com actor involucrat en la resolució de cada problemàtica detectada.

El poder tenir informació de qualitat generada directament des dels grups d'interès, és condició fonamental per desenvolupar polítiques efectives, rigoroses i acceptades. Per això, serà rellevant incloure en aquest debat les perspectives de les entitats d'infància i altres associacions que tinguin accés als col·lectius i sàpiguen relacionar-se amb ells.

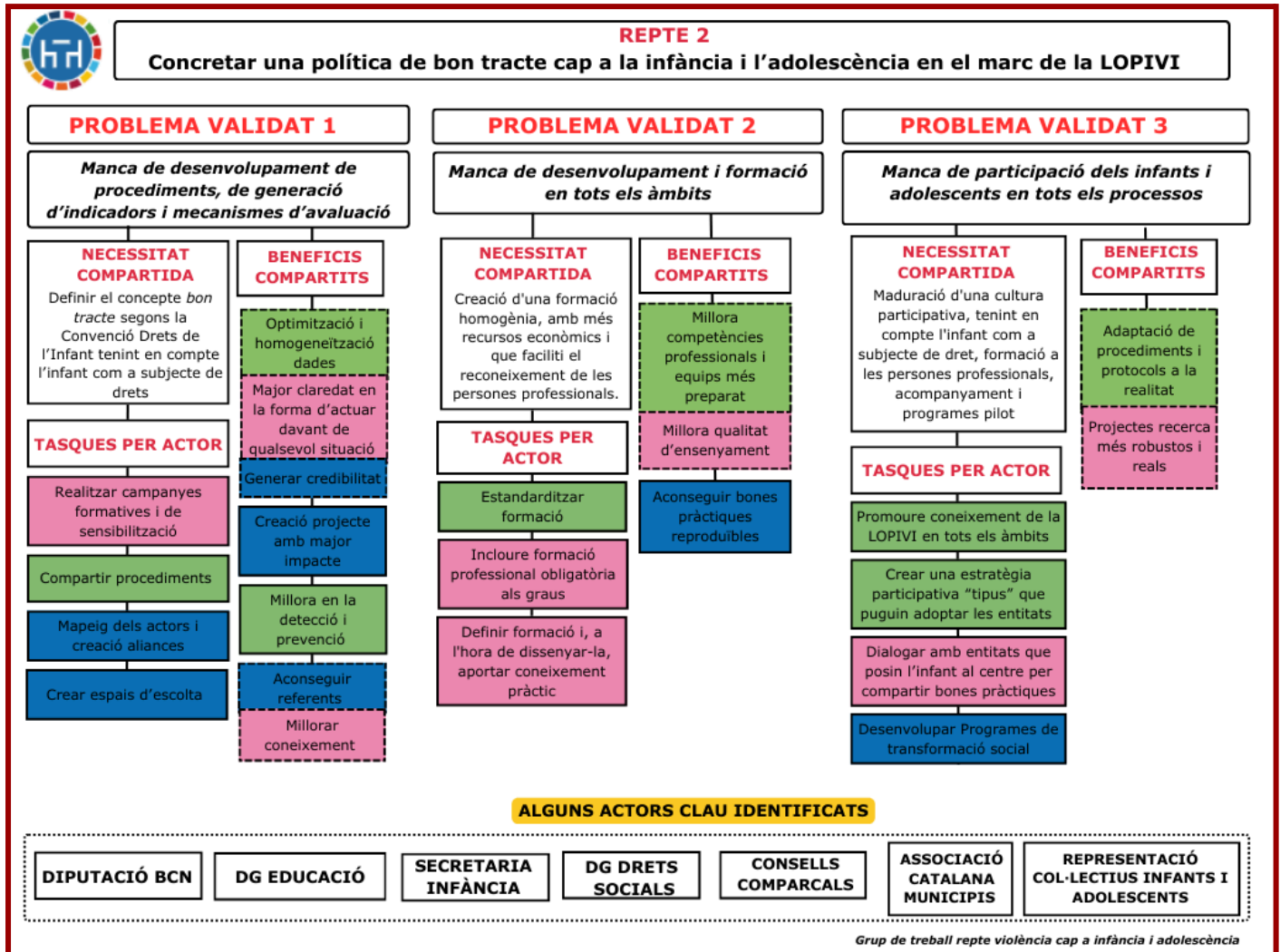
Així mateix, la formació de les professionals resulta fonamental per dotar el sector d'expertesa i poder donar resposta davant de qualsevol situació.

La menor presència de les administracions públiques en aquest grup, ha estat clarament reflectida en la fase de reflexió sobre els actors necessaris. Resulta actor fonamental a l'hora de definir noves polítiques de bon tracte cap a la infància, donat l'abast del tema, la intersectorialitat, l'impacte en la comunitat i els col·lectius més vulnerables.

Així mateix, es constata la implicació tant del sector privat com de les universitat en l'assumpció de les tasques necessàries per resoldre la problemàtica. Hi ha una coincidència important en terme de beneficis en quant a voluntat de clarificar i homogeneïtzar dades i criteris d'avaluació, per tal de generar un discurs més sòlid.

Síntesi dels resultats de la segona coalició

Grup 3 - Disseny de models d'habitatge adequat amb criteris d'inclusió, sostenibilitat i salut

Donat el gran esforç econòmic que la renovació del parc d'habitatge suposa, el consens ha girat al voltant de la necessitat d'un pacte nacional i d'un compromís a llarg termini en clau de polítiques territorials. Pel que fa Europa, s'indica que cal reforçar la col·laboració amb el delegat del grup de treball del Parlament Europeu.

En el problema dos, es remarca la falta d'interessos comuns entre sector públic i privat. Aquesta és una de les condicions que més dificulta la renovació del parc d'habitatge. Per tant, s'ha detectat la necessitat d'incloure representants del sector privat com per exemples el gremi de constructors, marcant objectius audaços, investigant noves formes de negocis sostenibles, respectuoses i responsables.

Aquest camí, on públic, privat i social poden anar de la mà, pot ser molt enriquidor en quant a noves formes de finançament complementàries a les administracions públiques. Amb la finalitat de fer més efectiva la tasca d'incidència política i per definir projectes específics sobre habitatge, el grup ha coincidit en què és urgent disposar de millors dades quali-quantitatives. Fins ara s'han fet servir sobretot dades quantitatives que resulten insuficients en descriure l'abast del problema de la manca d'habitatge.

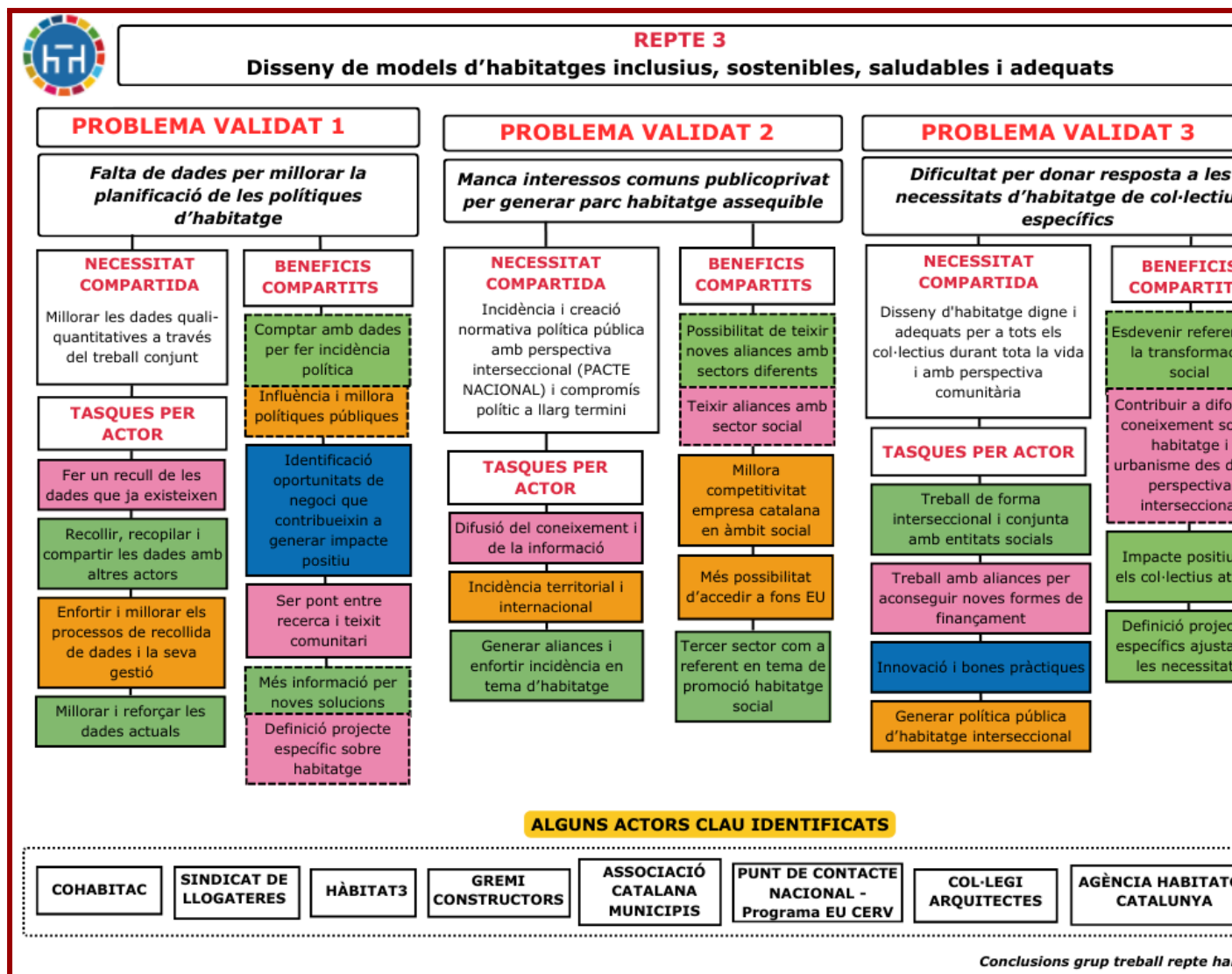
Així mateix, el grup ha establert que, per a ser realment inclusiu, l'habitatge ha de poder comptar amb una comunitat amigable, saludable i resilient, on es puguin teixir relacions que acabin amb la soledat no volguda sobre tot dels col·lectius de gent gran.

Finalment, per esdevenir referent en quan a promoció d'habitatge social, el tercer sector s'ha d'apropar més als altres actors, participar més activament a la presa de decisió, enfortir la seva tasca d'incidència política i donar veu als col·lectius més vulnerables.

Síntesis dels resultats de la tercera coalició

Grup 4 - La innovació en l'atenció a la dependència: enfortiment del sector de les cures de llarga durada i millora de les habilitats digitals de les persones cuidadores

La discussió al voltant del problema 1, ha remarcat que la proposta formativa actual per les persones cuidadores en quan a competències digitals és obsoleta i deficitària.

Resulta imprescindible establir una formació professional completa, adequada i que permeti un millor desenvolupament de les tasques a les persones cuidadores.

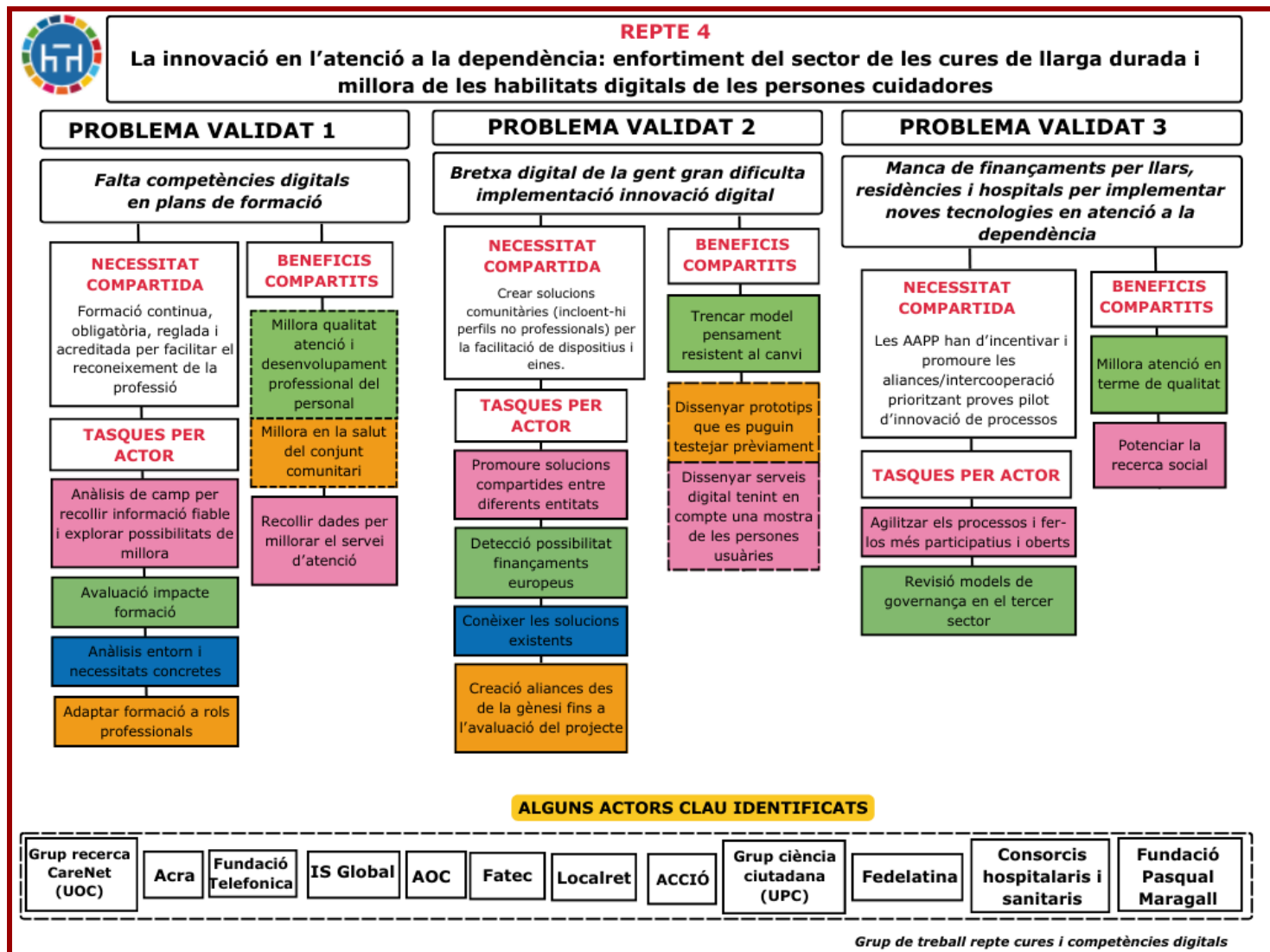
Aquesta nova proposta formativa ha d'anar acompanyada d'una anàlisi prèvia de les necessitats del sector, entenent que ha de ser flexible i adaptable als canvis que les noves tecnologies aniran aportant a l'àmbit de les cures.

El desenvolupament de les professionals assegura un impacte positiu en l'atenció a les persones usuàries així com una millora en el conjunt de salut comunitària.

Per últim, la manca de finançament i de recursos ha d'impulsar la creació de noves aliances i la cerca de noves fonts de subsistència també a nivell europeu.

Síntesis dels resultats de la quarta coalició

PROPERES PASSES I AGENDA FUTURA

L'ecosistema territorial i internacional ens convida a actuar d'una forma més col·laborativa, innovadora i rigorosa per tractar de trobar solucions als reptes globals.

Tant a nivell local com internacional ja existeixen molts espais de col·laboració que podem prendre com a referència. Seguint aquesta tendència, la Taula del Tercer Sector està impulsant una estratègia per a que el tercer sector social destapi tot el seu potencial en relació a l'abordatge col·laboratiu dels reptes complexos des d'una perspectiva de suport més específica.

La qüestió del finançament europeu i la projecció internacional de les entitats va centrar bona part de les reflexions de tancament de la responsable de fons europeus del Departament d'Acció Exterior i Unió Europea, Conxita Font. En aquest sentit, és clau que es doni un bon alineament del plantejament dels projectes liderats des del territori i les línies polítiques fixades per la Unió Europea mitjançant les seves estratègies.

Els darrers anys també hem observat iniciatives que, fixant-se en la millora de les col·laboracions multiactorals al voltant dels reptes de la societat i el territori, contribueixen a millorar la implementació de les polítiques i el funcionament de la pròpia governança. El projecte [BuiCaSuS](#) plantejava aquesta hipòtesi en relació a la governança del FSE+ mentre que l'estratègia RIS3 tracta la inversió dels [FEDER](#) en recerca.

Com dèiem, part de l'estratègia de la Taula del Tercer Sector preveu el disseny d'unes eines metodològiques per facilitar el processos de presa de decisió en aquesta línia. Això implica recollida d'informació i creació de narratives inspiradores en quant a la recerca de solucions als reptes complexos. Son eines senzilles, adaptables a la idiosincràsia del sector social, acostumat a treballar en una constant situació de manca de recursos i, alhora, nomenat actor clau a l'hora de donar respostes als nous desafiaments globals.

La Taula també està consolidant una xarxa d'aliances transversal que, des d'una visió compartida, a través de l'experimentació i el debat, sàpiga consensuar accions envers els reptes plantejats. Per tant, s'impulsaran diferents espais d'enxarxaments entre els agents de la quàdruple hèlix vinculats a l'entorn local però també europeu

Concretament, les expectatives que es tenen sobre aquest espai són les següents:

- Establir un punt de reflexió i abordatge col·laboratiu dels reptes format per grups específics d'actors amb interessos i necessitats en comú
- Organitzar espais de trobada on compartir pràctiques i generar oportunitats
- Transversalitzar l'agenda d'aliances als espais de treball intern de la Taula
- Continuar enfortint les capacitats de les entitats federades

Aquest plantejament està alineat amb les valoracions recollides després de la jornada, que s'han recopilat gràcies a una enquesta de seguiment enviada a les participants:

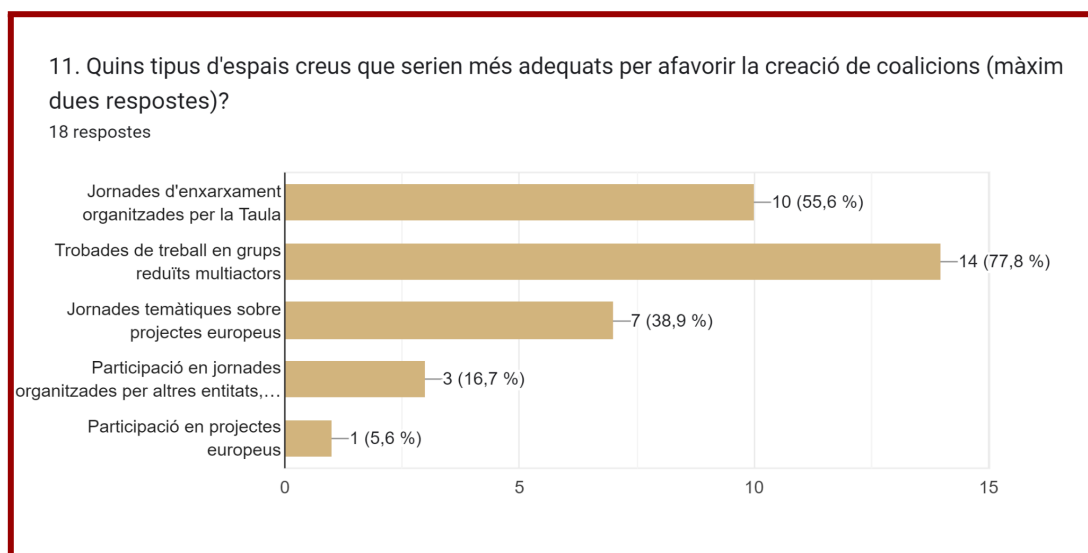

Figura 3

L'àrea de projecció, aliances i internacional de la que s'ha dotat la Taula vol ser un pont que faciliti l'articulació de les accions futur del tercer sector i la quàdruple hèlix. Treballarà al voltant de propostes adaptatives, flexibles i en evolució amb tot l'ecosistema multiactoral, en el seu entorn local, europeu i internacional.

Pots contactar amb la nostra oficina a projeccio@tercersector.cat.